

www.Ookjj.nl

Een interactieve internetsite voor, door en met
Jongeren met een verstandelijke beperking

Rapportage

'Het Album van Rixt'

DOCUMENTHISTORIE

Titel : Eindrapportage
Datum : 7 mei 2007
Versie : 1.0
Status : Definitief
Auteurs : Rolf Meijer, Meinte Strikwerda, Jaap Verbeek

INHOUDSOPGAVE

DOCUMENTHISTORIE	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 INLEIDING	4
2 DOELSTELLING	5
2.1 Algemeen.....	5
2.2 Reden.....	5
3 RESULTATEN	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Eindproducten.....	6
3.3 Scènes in voorbereiding.....	8
4 GEBRUIK VAN DE SITE	9
4.1 Algemeen.....	9
4.2 Baten voor de gebruikers.....	9
5 PUBLICITEIT	10
6 BETROKKEN PARTIJEN EN MEDEWERKERS	11
6.1 Overzicht van de betrokken partijen.....	11
6.2 Financiële ondersteuning.....	11
6.3 Medewerkers aan het 'Album van Rixt'.....	12
7 LITERATUUR	13

1 INLEIDING

Sinds 30 oktober 2001 is de pilot van de internetsite ookjij.nl te vinden op het world wide web. Deze is bedoeld voor jongeren met een verstandelijke beperking die niet of nauwelijks kunnen lezen. Op de site kunnen deze jongeren plezier maken en contacten met anderen leggen.

Daarnaast wordt via deze site allerlei informatie aangeboden. De huidige site is indertijd geëvalueerd met een vertegenwoordiging van de doelgroep. Uit deze evaluatie is de vraag naar verdieping en verbreding voortgekomen met een aantal informatie-onderwerpen. Een van deze onderwerpen heeft het thema: 'De geschiedenis van de eigen woonomgeving'

Geschiedenis is voor jongeren en ouderen een belangrijk thema. Mede door hun beperking en de reacties hierop uit hun omgeving zijn zij vaak onzeker en hebben aanzienlijk meer moeite om een eigen identiteit te ontwikkelen. Kennis van de eigen geschiedenis geeft ieder mens een kader en een plaats in onze samenleving. Informatie voor het opdoen van deze kennis is lastig toegankelijk voor verstandelijk beperkte jongeren die nauwelijks kunnen lezen en schrijven waardoor het moeilijk is om deze plaats te vinden. Het aanbieden van deze informatie geeft deze jongeren de kans om meer te weten te komen over hoe een aantal zaken door de geschiedenis heen is ontstaan. Deze kennis geeft hen een legitimatie om er te zijn en dus hun plaats in de samenleving te rechtvaardigen en zich te emanciperen.

Met het project "Het Album van Rixt" wordt de geschiedenis van de eigen woonomgeving voor Friese jongeren via Internet toegankelijk gemaakt. Het project richt zich op de geschiedenis van de eigen leefomgeving omdat daardoor de herkenning door de jongeren zo groot mogelijk is, waardoor een referentiekader opgebouwd wordt. De naam Rixt is gekozen vanwege de duidelijke associatie met de provincie.

2 DOELSTELLING

2.1 Algemeen

Het project 'Het Album van Rixt' wil ervoor zorgen dat informatie over de geschiedenis van de eigen woonomgeving van de provincie Friesland via Internet toegankelijk wordt. De site is bedoeld voor jongeren met een verstandelijke beperking die niet of nauwelijks kunnen lezen en schrijven. Het project wil een bijdrage leveren aan het zelfstandig kunnen ontwikkelen van een identiteit. Hierdoor wordt het zelfbewustzijn van deze jongeren versterkt zodat ze beter kunnen integreren in onze samenleving.

2.2 Reden

Deze jongeren leren nu op scholen allerlei praktische zaken om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op een zo zelfstandig mogelijk leven. Voor informatie zijn zij vrijwel altijd afhankelijk van anderen. Dit betekent dat ook anderen bepalen welke informatie ze krijgen. Kennis van je eigen geschiedenis is voor elk mens belangrijk. Het creëert een kader waarin duidelijk wordt hoe "allerlei dingen" zoals normen en waarden in onze samenleving ontstaan zijn. Geschiedenis is voor deze jongeren dus even belangrijk als voor iedereen, alleen wordt dit niet als schoolvak aangeboden.

De internettechnologie blijkt door haar toepassingsmogelijkheden een heel geschikt medium om het onderwerp geschiedenis aan te bieden. Via dit medium kan de jongere in eigen tempo op een toegankelijke wijze kennis maken met de geschiedenis van zijn omgeving.

3 RESULTATEN

3.1 Algemeen

Het belangrijkste resultaat van het project is dat jongeren via 'Het Album van Rixt' op de website Ookjij.nl kunnen kennismaken met de geschiedenis van hun eigen leefomgeving. Hierdoor wordt deze geschiedenis tastbaar, herkenbaar en beleefbaar. Met foto's, tekeningen en geluiden wordt duidelijk hoe de omgeving en de mensen van verschillende generaties er uitzagen en wat er allemaal is veranderd.

De Internet serie bestaat uit losstaande scènes. De jongere hoeft dus niet het hele programma achter elkaar te bekijken. Daarnaast kan de jongere het programma onbeperkt herhalen, dit is van groot belang voor het leerproces.

3.2 Eindproducten

Tijdens het project zijn verschillende scènes ontwikkeld. Elke scène bestaat uit een verhaal waarbij via het doorklikken de jongeren het verhaal kunnen doorlopen. Elke scène eindigt met een aantal vragen over de scène. De Pake (grootvader) van Rixt vertelt tijdens het programma aan de jongeren de leerzame geschiedenis van de provincie Friesland.

Onderwerpen die nu in 'Het Album van Rixt' te bezoeken zijn:

Scène 1: Skûtsjesilen

In de scène skûtsjesilen maken Rixt en John kennis met de grote zeilboten zonder motor. Boten, die vroeger als vrachtschip werden gebruikt en waarin zelfs mest in werd vervoerd.

Nu worden ze eigenlijk alleen maar gebruikt voor de pleziervaart en om wedstrijden mee te zeilen.

Scène 2: De Elfstedentocht

Alleen als het zeer koud is en er een dikke laag ijs op de wateren in Friesland ligt wordt de 'tocht der tochten' gereden. Een schaatswedstrijd over 200 km langs alle Friese steden.

Pake legt aan Rixt en John uit, waarom er in Friesland 11 steden zijn. Aan de hand van oude foto's laat hij zien, dat het soms erg koud kan zijn, maar ook heel erg gezellig, omdat behalve een wedstrijd ook een toertocht wordt gehouden, waar iedereen aan mee kan doen. Zelfs Willem Alexander heeft meegedaan. Aan het eind van de tocht ligt dan voor iedereen een mooie prijs klaar: Het 11-steden-kruisje.

Scène 3: Frico

Het ontstaan van de Frico is ook een zeer interessant verhaal.

Aan de ontbijttafel verteld Pake hoe de boeren vroeger heerlijke boter konden maken. Boter waar iedereen dol op was. Omdat de Friese boeren graag zo veel mogelijk van hun eigen producten van de eigen boerderij (melk, kaas en boter) wilden blijven verkopen besloten ze om samen te werken. Uit die samenwerking is de Frico ontstaan, nog steeds een toonaangevend zuivelbedrijf.

Een Quiz per scène:

Na iedere scène volgt een quiz met drie vragen over de bekeken scène. De quiz is bedoeld om de informatie nogmaals aan te bieden. Iedere vraag wordt beantwoord met een beloning in geluid.

3.3 Scènes in voorbereiding

Bij de voorstudie van het project is een aantal onderwerpen van de geschiedenis van de provincie Friesland uitgewerkt. Het betreft de volgende onderwerpen:

1. **De Friese Nassau's;** Het huidige koningshuis heeft zijn wortels in Friesland. In Leeuwarden woonde vroeger een stadhouder van Nassau/Oranje
2. **De Friese vrijheden;** leaver dea as Slaef (1345; reade klif) is een mooi stoer verhaal over de Friese vrijheidsdrang, waar komt dat vandaan, wat klopt ervan en waar is het op gebaseerd. Hier worden ook verhalen in verwerkt zoals Grutte Pier en Bonifatius.
3. **Friese Zuiderzee visserij** (Lemmer/Stavoren) gaat over het leven aan de Zuiderzeekust, hard werken, vissen op de Zuiderzee en verder.
4. **De Friese geografie:** terpen en meren. Vroeger had men vaak last van al dat water, maar nu profiteert de provincie ervan (toerisme) en is het beeldbepalend geworden voor Friesland.

Afhankelijk van toekomstige te verwerven financiële middelen zullen in een later stadium een of meerdere van deze scènes geïmplementeerd worden.

4 GEBRUIK VAN DE SITE

4.1 Algemeen

Het initiatief van de stichting Ookjij.nl wordt door veel mensen en organisaties met belangstelling gevolgd. Uit het hele land komen enthousiaste reacties. Dit uit zich ook in het aantal bezoekers van de site, dagelijks meer dan 400. Vlak na de lancering van het programma 'Het Album van Rixt' stegen de bezoekersaantallen tot bijna 1.000.

Als er gekeken wordt naar de doelgroep zijn er volgens de Federatie Van Ouderenverenigingen 100.000 tot 120.000 mensen in Nederland met een verstandelijke beperking. Veel van hen zijn niet of nauwelijks geïnformeerd over hun persoonlijke geschiedenis en de geschiedenis van de wereld om hen heen. Voor hen willen de mensen achter de Stichting Ookjij.nl de informatie over de geschiedenis van de eigen woonomgeving via Internet toegankelijk maken.

Behalve de jongeren uit de doelgroep zijn ook leerkrachten van ZMLK scholen, ouders en de maatschappelijke omgeving belangrijke partijen die baat hebben bij het project. Onderzoek onder docenten van het ZML-onderwijs heeft geleerd, dat de programma's van www.ookjij.nl tijdens de lessen gebruikt worden. Gezien de bezoekersaantallen is, naast programma' als Journaal en Politiek, Geschiedenis erg populair.

4.2 Baten voor de gebruikers

Er zijn verschillende baten te onderscheiden voor de gebruikers:

- Een welkome aanvulling op het huidige lesprogramma voor de doelgroep
- Zelfstandige besteding van eigen tijd en minder verveling waardoor minder probleemgedrag ontstaat.
- Toename van kennis geeft de jongeren een referentiekader, waardoor zij zelfverzekender worden en daardoor meer gesprekspartner zijn.
- Het programma draagt bij het de ontwikkeling van een sterker zelfbeeld, dit is belangrijk voor het ontwikkelen van een eigen identiteit, waardoor de jongeren beter kunnen integreren in onze samenleving.
- Door toename van kennis over het verleden ontstaat meer respect voor ouderen en omgeving.
- Kennis van het verleden is een goede kapstok om andere onderwerpen aan te bieden zoals informatie over politiek en culturele onderwerpen.

5 PUBLICITEIT

Bij de realisatie van het Project wordt niet alleen de geschiedenis van de eigen woonomgeving via Internet toegankelijk gemaakt, maar worden ook de projectresultaten en ervaringen openbaar gemaakt om de acceptatie en het gebruik ervan te stimuleren en in de praktijk te verankeren (de implementatie). Communicatie met de verschillende betrokkenen speelt daarin een belangrijke rol. De volgende activiteiten zijn ondernomen om dit te realiseren.

- Organiseren bijeenkomst met een presentatie van tussentijdse resultaten 'Het Album van Rixt' in 2006
- Persbericht Rixt
- Publicatie op de website www.stichtingookjij.nl
- Publicatie op de website van kennisnet, de Internetportal voor het onderwijs: (<http://speciaalonderwijs.kennisnet.nl/lesmateriaal/geschiedenis>)

Tijdens de officiële opening van 'Het Album van Rixt' bij MEE Friesland waren leerlingen van drie ZML-scholen uit de provincie Friesland aanwezig. Na het officiële gedeelte konden deze leerlingen zelfstandig het programma bekijken op de computers van MEE Friesland, die voor dit evenement ter beschikking waren gesteld.

6 BETROKKEN PARTIJEN EN MEDEWERKERS

6.1 Overzicht van de betrokken partijen

Het project was geen succes geworden zonder de inzet van alle betrokken partijen bij de uitvoering van het project. De belangrijkste partijen zijn hieronder nog eens genoemd.

Stichting Ookjij.nl

Stichting Ookjij.nl maakt Internet toegankelijk voor jongeren met een verstandelijke beperking. Daartoe worden allerlei initiatieven genomen en projecten opgestart. De kennis en ervaringen die worden opgedaan met het project “Het Album van Rixt” zullen worden gebruikt om andere ‘human interest’ onderwerpen aan te bieden aan de doelgroep.

Redactie van stichting Ookjij.nl

De redactie van de stichting Ookjij.nl vormt de vaste basis om alle kennis en ervaring die wordt opgedaan bij alle projecten van Stichting Ookjij.nl te verankeren. Het vormt een vraagbaak en klankbord voor zowel alle huidige als toekomstige projecten van de Stichting Ookjij.nl als andere partijen die de opgedane kennis en ervaring willen gebruiken. De Redactie kan deze partijen ondersteunen met specifieke inhoudelijke, technische en vormgeving aspecten.

De redactie vormt tevens de ontvangende partij van het eindproduct. Deze zorgt voor een goede beheerorganisatie zodat de ontwikkelde website goed toegankelijk blijft. Daarnaast wordt vanuit de redactie de communicatie rol voor de stichting Ookjij.nl ingevuld.

MEE Friesland en Provincie Friesland

Het project sluit goed aan bij de beleidsplannen van zowel de provincie als de MEE organisatie om de doelgroep beter te bereiken en meer aandacht te geven. Beide partijen hebben het project zowel in de vorm van subsidie als in de vorm van het geven van publiciteit gesteund. Daarmee is ook de continuïteit van de website gewaarborgd.

6.2 Financiële ondersteuning

Verschillende partijen ondersteunden het project met een geldelijke bijdrage en zorgden ook voor publiciteit bijvoorbeeld door het uitgeven van persberichten:

- **De Provincie Friesland**
- **MEE Friesland**
- **Sytzamastichting**

6.3 Medewerkers aan het 'Album van Rixt'

Idee, scenario, ontwerp, vormgeving en projectbewaking: t.a.v. content, navigatie en control.

Redactie Ookjij.nl

Moving Bits

Kuipers en Strikwerda

Management

Rolf Meijer

Meinte Strikwerda

Jaap Verbeek

Research en leverancier historisch materiaal

Rijks Universiteit Groningen

Pieter de Boer

Technische Realisatie

Moving Bits

Rolf Meijer

Illustraties

Kuipers en Strikwerda

Meinte Strikwerda

Fotografie

Reijer Boxem

Modellen en stemmen

De Noorderlingen

Geluidsopname en nabewerking

Jewelbox

Pepijn Buitenhuis

7 LITERATUUR

Elfstedentocht Literatuur;

- Couwenhoven, Ron; Snoep. Huub; *Negentig jaar Elfstedentocht 1909-1999*. (Haarlem 1999).
- Lolkema, Johannes; *De tocht der tochten; tragiek en triomf. 1749-2001*. (Akkrum 2001).
- Vries, B.H.; *Inventaris van het archief van de vereniging Friesche Elfsteden. 1909-1985*. (Leeuwarden 2000).

Elfstedentocht foto's:

- Internet
- Fries foto archief

Skûtsjesilen Literatuur;

- Jansma, Klaas; *Hoop doet leven. Het verhaal Pieter Brouwer 1904-1985*, (Leeuwarden 2000).
- Jansma, Klaas; Kooi, van der, Johannes; Sandburg, Marten; *Skûtsjesilen, over bouwers, schippers en wedstrijden*, (Leeuwarden 1996).
- Pietersen, Lieuwe; *Skûtsjesilen*, (Drachten 1958).
- Postma, Tjipke; *It Fryske binnenfeartbidriuw*, (Boalsert 1930).
- Salverda; Johan; *Van turfvaart tot volksvermaak. Met opkomst en bloei van het Skûtsjesilen*. (Drachten, Leeuwarden 1986).

Skûtsjesilen Foto's

- Fries Scheepvaart museum
- Fries foto archief

Frico Literatuur:

- Bakker, R. *Frico 1898-1940. De wording van een zuivel gigant*. (Leeuwarden 1988) (doctoraalscriptie).
- Dijk, Alfred van, *De Boer. Leven van het boerenland, de koe en onze zuivelindustrie*. (Amsterdam 1983).
- Linthorst Homan, H.P., *Frico 1898-1948*. (Leeuwarden 1948).
- Lunenburg, Herms; Schweizer, Klaartje, *Stoomzuivelfabriek Freia en de ontwikkeling in de Nederlandse zuivelindustrie 1850-1970*. (Arnhem 1992).
- Ploegh, G.H. (ed.), *100 jaar zuivelindustrie in Oosterzee*. (Beilen 1992).
- Tjepkema, K. *Dat is 't kondensfabryk. Een halve eeuw coöperatieve condensindustrie in Friesland*. (Leeuwarden 1963).
- Wiersma, J.P., *Op Nije banen. In spil fen boerelibben en boerestrijd fen foarhinne en nou, yn saun tafrielen*. (Leeuwarden 1940).
- Wiersma, J.P., Tjepkema, K., *Erf en wereld. Over de agrarische toestand in Friesland na 1870, de doorbraak der coöperatieve gedacht, en opkomst van de Friese landbouwcoöperaties en haar ontwikkeling tot in onze tijd*. (Drachten 1959).

Frico foto's

- Internet
- Fries foto archief